

प्रसूती रजेच्या विद्यमान तरतुदीमध्ये सुधारणा आणि गूल दत्तक घेणा-या महिला शासकीय कर्मचा-यांना देय व अनुज्ञेय रजा मंजूर करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन,

वित्त विभाग,

शासन नियम, क्रमांक: अरजा 1490/12/सेवा-१,
मंत्रालय, मुंबई 400 032. दिनांक: - 28 जुलै, 1995.

शासन निर्णय :- महाराष्ट्र नागरी सेवा (रजा) नियम, 1981 च्या नियम 74 मध्ये विहित केलेल्या शर्तीच्या वर्कोन राहूने महिला शासकीय कर्मचा-यास प्रसूती रजा मंजूर करण्यात येते. कुटुंब सहान य भर्यादित ठेथेण्याच्या उपाययोजनेसाठी केंद्र शासनाने केंद्रिय नागरी सेवा (रजा) नियम, 1972 मधील प्रसूती रजेच्या विद्यमान तरतुदीमध्ये सुधारणा केलेल्या आहेत. सोकंसंख्या नियंत्रण व कुटुंब कल्याण कार्यक्रम राबविण्याचे राज्य शासनाचेही धोरण असल्याने केंद्र शासनाकडील प्रसूती रजेच्या सुधारित तरतुदी स्वीकारण्याचा प्रगत याही काळ शासनाच्या विचाराधीन होता. मासंबंधित शासनाने आता खालीलप्रमाणे निर्णय घेतला आहे :-

- (अ) प्रसूती रजेचा अर्ज केल्याच्या तारखेरा दोन किंवा दोन पेक्षा कमी हयात मुळे असलेल्या कायम रोकेतील, कायम सेवेत नसलेल्या व कगीत कमी १ वर्ष खत्त सेवेत असलेल्या त्याचप्रमाणे ३३ महिन्यांची संतत सेवा केलेल्या वार्षाव्यायी आस्थापनेवरील किंवा उक्त्या दराने अथवा रोजंदारीघर पारिश्रमिक घेण्यात येणा-या महिला शासकीय कर्मचा-यांना सधाग प्राधिकारी रजा सुरु काल्याच्या तारखेपासून ९० दिवसांच्या कालावधीइतकी प्रसूती रजा मंजूर करू शकेल.
- (ब) महिला शासकीय कर्मचा-याने मागाची केल्याम प्रसूती रजेला जोडून वैद्यकीय प्रभाणापत्र सादर न करता कमाल एक वर्षाच्या कालावधीपर्यंत (६० दिवसापर्यंत पारवर्तीत रजा व अनर्जित रजा घरून) देय व अनुज्ञेय रजा घेण्यास परवानगी देता येईल.
- (क) गर्भपात, गर्भस्त्राव आणि गर्भसमाप्त अधिनियम, 1971 अन्येय घडवून आपलेला गर्भपात, यांच्याबाबतीत महिला शासकीय कर्मचा-याला तिच्या संपूर्ण सेवेच्या कालावधीमध्ये (किती मुळे हयात आहेत हे विचारांत न घेता) कमाल ४५ दिवस इतकी प्रसूती रजा अनुज्ञेय राहील.
- (इ) गर्भपात इ. कारणास्तव गहिला शासकीय कर्मचा-यास विश्रांतीसाठी जास्त कालावधीची आवश्यकता असेल तर देय व अनुज्ञेय रजा मंजूर करून अनुपस्थितीचा कालावधी नियमित करता येईल.
- (इ) हे आदेश अंगलात आल्यानंतर गर्भेपात इ. कारणास्तव प्रसूती रजा मंजूर करताना पूर्वी उपचोगण्यात आलेली अशा प्रकारची प्रसूती रजा विचारात घेण्यात येऊ नये.

महाराष्ट्र नागरी सेवा (रजा) नियम, 1981 मधील नियम 74 च्या इतर तरतुदी पूर्वीप्रमाणेच राहतील.

2. केंद्र शासनाने अर्सीकडेच, लहान मूल दत्तक घेणा-या मातेला नैसर्गिक भातेप्रमाणेच दत्तक मुलाचे संगोपन करावे लागते आणि सुरुवातीच्या काही कालावधीत वृत्तक मुलाला नवीन वातव्रणाची सवय अहावी म्हणून मुलाच्या सोबतही राहावे लागते, या बाबी विचारात घेऊन लहान गूल दत्तक घेणा-या केंद्र शासकीय महिला कर्मचा-यांना एक वर्षाच्या गर्यादेपर्यंत देय व अनुज्ञेय रजा मंजूर करण्यारांभात आदेश नियमित केले ओहेत. सदरहू आदेश राज्य शासकीय महिला कर्मचा-यांना लागू करण्याचा प्रश्न दर्खात शासनाच्या विचाराधीन होता. शासन आता असा आदेश देत आहे की, मूल दत्तक घेतलेल्या महिला शासकीय कर्मचा-याला एक वर्षापर्यंत किंवा मुलाचे बय एक वर्ष पूर्ण घोईल तो दिनांक यापैकी जो ब्यादरचा दिनांक असेल त्या दिनांकापर्यंत देय व अनुज्ञेय रजा (वैद्यकीय प्रभाणापत्र सादर न करता ६० दिवसापर्यंत परिवर्तित रजा व अनर्जित रजा घरून) घेण्यास पत्तवर्द्धी देता येईल. मूल दत्तक घेण्याच्या दिनांकाला दोन मुळे हयात असलेल्या महिला शासकीय कर्मचा-याला मात्र ही राहतात अनुज्ञार नाही.

3. वरीत आंदश राज्य पुनर्रचना अधिनियम, 1956 व मुंबई राज्य पुनर्रचना अधिनियम, 1960 मधील तरतुदीनुसार वाटप प्राप्त महिला कर्मना-यांनाही लागू रहतील अशा महिला कर्मचा-यांला यासंबंधातील विद्यमान तरतुदी स्वीकारण्याकाळत विकल्प देता येईल.
4. हे आंदश निर्णयित दाखलाच्या दिनांवापाऱ्युन अंमलात येतील.
5. महाराष्ट्र नाशीरी रोका (रजा) नियम, 1981 मधील यासंबंधातील विद्यमान तरतुदी या शासन निर्णयातील तरतुदींपुरत्या सुष्ठारण्यात आल्या असे मानण्यात याने. उपरोक्त नियमांमध्ये रीतसर सुधारणा यथावकळ्या करण्यात येतील.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या बाबेश्वानुसार व नावाने,

काठड बसनाक,
शासनाचे अवर सचिव.

प्रति,

- महालेखापाल-1, (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र, मुंबई (80 प्रती)
 महालेखापाल-2 (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र, नाशिक (80 प्रती)
 महालेखापाल-1 (लेखापरीक्षा), महाराष्ट्र, मुंबई (40 प्रती)
 महालेखापाल-2 (लेखापरीक्षा), महाराष्ट्र, नाशिक (40 प्रती)
 महालेखापाल (वाणिज्य लेखापरीक्षा), मुंबई
 अधिकारी, मुंबई (40 प्रती)
 संचालक, लेखा व गोपागारे, मुंबई
 निवासी लेखापरीक्षा अधिकारी, मुंबई (5 प्रती)
- * सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई
  - * सचिव, महाराष्ट्र विधानांडळ राजिकालय, मुंबई
  - * प्रबंधक, मूळ न्याय शाखा, महाराष्ट्र राज्य, उच्च न्यायालय, मुंबई
  - * प्रबंधक, अपील शाखा, महाराष्ट्र राज्य, उच्च न्यायालय, मुंबई
  - * प्रबंधक, लोक आयुक्त व उप लोक आयुक्त यांने कार्यालय, मुंबई
 मुऱ्य लेखापरीक्षा अधिकारी, स्थानिक निधी लेखा, नवी मुंबई
 मुऱ्य मंत्र्यांचे सचिव

मंत्री व राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव

राज्यपालांचे सचिव

विभागीय आयुक्त, मुंबई/पुणे/औरंगाबाद/नाशिक/अमरावती

सर्व मंत्रालयीन विभाग

मंत्रालयाच्या निरनिराळ्या विभागांच्या अधिकारांद्वारा असलेल्या सर्व विभागांचे व कार्यालयांचे प्रमुख

विशेष आयुक्त, महाराष्ट्र संदर्भ, नवी दिल्ली

वित्त विभागातील सर्व कार्यासने, (ग्रंथपाल 5 प्रती)

निवड नस्ती - कार्यासन सेवा-१, वित्त विभाग.

* पत्राने.